GAZETA

Wielkiego Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakladem Drukarnî Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 104. W Poniedziałek dnia 6. Maja. 1839.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 2. Maja.

Wyjechał stąd: JW. Cesarsko-Austryacki Rzeczywisty Tajny Radzca, Hr. Palffy von Erdöd, do Drezna.

Z dnia 3. Maja.

Wyjechał stąd: JO. Generał-Major i dowodzący 6tą brygadą obrony krajowéj, Xiążę Wilhelm Radziwiłł, do Cieplic.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 30. Kwietnia.

W dniu wczorajszym, jako w rocznicę urodzin Jego Cesar. Wysokości Następcy Tronu Rossyjskiego, we wszystkich kościołach tutejszych odbyło się nabożeństwo; z rana JW. Generał-Lejtnant Szypow Dyrektor Główny Prezydujący w K. R. S. W. D. i O. P. p. o. Gubernatora Woj. m. War. przyjmował w nieobecności Xięcia Namiestnika powinszowania w pałacu Mostowskich. — Wieczorem było widowisko bezpłatne i miasto rzęsisto oświecone.

Pan Aug. Eman. Glücksberg ogłosił, iż zamierza wydać wszystkie dzieła Jędrzeja Sniadeckiego, tak znane jak i nieznane dotąd, lekarskie, fizyczne i satyryczne w 6 tomach z portretem autora; prenumerata po 30 zł.

Francya.

Z Paryża, dnia 25. Kwietnia.

Pan Passy miał na nowo stanowczo oświadczyć, że bez Pana Thiersa do gabinetu nie wstąpi. I Pan Dupin ma podobne podzielać zdanie.

Twierdzenie Pana Thiersa, jakoby się zagraniczna dyplomacya wyniesieniu go na urząd Ministra spraw zagranicznych sprzeciwiała, nastręczyło dziennikowi la Presse sposobność do następujących uwag: «W czasię rozpoczętych w Izbie deputowanych badań wystawił się Pan Thiers męczennikiem narodowéj dyplomacyi. Twierdził on, że gabinety zagraniczne klątwę na niego rzuciły, na wzór owego ateńskiego urzędnika, który się dnia jednego sam lekko zranił, a drugiego małe kamyczki z kieszeni wydobywał, takowe ludowi pokazał i zawołał: «« Patrzcie! Dla was mię ukamienowano! «« Złudzeni podejściem tém Ateńczykowie przydali Hippiaszowi straż przyboczną, który przy pomocy téjże zamek opanował, a z zamkiem najwyższą sobie władzę przywłaszczył. Nie wiadomo nam, czy Pana Thiersa spotka szczęście Hippiasza, ale ma dowcip i rozum, a rozumny i dowcipny człowiek we Francyi

wiele dokazać może. — Potrzeba całéj lekkowierności dzienników oppozycyjnych, aby w istocie wierzyć w nienawiść wszystkich gabinetów przeciw Panu Thiersowi. Pan Thiers zna drażliwość narodu, skoro na to wspomni, że pod obcym zostaje wpływem, i wiedział on dobrze, że jeżeli się jako ofiarę zagranicy wystawi, wznieci na korzyść swoję współuczucie Francyi. Lecz nienawiść zagranicznych gabinetów była tylko dla Pana Thiersa krasomówczym środkiem, i przeszły Prezes Rady ministeryalnéj wytrząsł tylko nienawiść tę z rękawa, jak dawniéj Hippiasz z kieszeni kamyczki. Z wszystkich dyplomatyków naszego czasu P. Thiers niezawodnie reprezentantom mocarstw zagranicznych najwięcéj do smaku przypada, i to z wielu powodów. Po pierwsze należy Pan Thiers do rzędu tych ludzi, w których życiu ustna rozmowa wielką odgrywa rolę. Można nawet powiedzieć, że słowa jego są największymi nieprzyjaciołmi jego czynów. Mowa jego dowodzi wzniosłości, rozumu i śmiałości w pomysłach i zdaniu; niechno działać zacznie, a bojaźń i tchórzostwo każdy krok jego napiętnują. Ustna rozmowa zatém najlepiéj przystoi Panu Thiersowi, aby sobie dobre zjednał zdanie o swém czynném życiu; ona to lepszą jego stronę — myśl — wykrywa. A ponieważ każdy, jakkolwiek skromny człowiek, ma pewną w sobie zalotność i chęć przypodobania się innym, Pana Thiersa wymowa zatém tam się szczególniéj popisywać rada, gdzie cierpliwych znachodzi słuchaczy. Nic także nie czyni tak skłonnym do wylania się przed innymi i do wymowy, jak pomyślny skutek. Reprezentanci zagranicznych gabinetów, łączący zwykle w sobie wszystkie delikatne obyczaje arystokracyi, podobają się zatém bardzo Panu Thiersowi jako słuchacze, a on podoba im się jako gawęda (*parleur*). Pan Thiers jako Minister spraw zagranicznych oszczędzał Posłom zagranicznym przeszło połowę wydatków na tajnych agentów. Powtóre Pan Thiers dziwném jakiémś zrządzeniem jest przyjacielem całego świata. Jeszcze w téj chwili zostaje w związkach przyjacielskich z wszystkiémi czterema częściami świata politycznego widokręgu. Zjada obiady z powiernikami dworu w Goertz; utrzymuje związki listowne z pretendentami napoleonskimi; żyje poufnie z Panem Odilonem-Barrotem i niemniéj z Panem Dupinem. Każdy więc gabinet znajdzie w Panu Thiersie swoję rękojmią. Pan Thiers podobny w tém do promienia światła, w którym siedm połączonych kolorów jednym się tylko być zdają.«

Giełda z d. 25. Kwietnia. Na początku dzisiejszéj giełdy rozgłoszono pogłoskę o powtórném odroczeniu Izby, w skutek czego ceny papierów nieco się zniżyły. Późniéj jednak dopytywano się licznie o papiery, ponieważ wielu spekulantów liczyło na to, że Ministeryum wkrótce się ustali. Akcye na koleje żelazne mocno przedawano, sądzono bowiem, że się Izba deputowanych w tym roku przedmiotem tym zajmować nie będzie.

Z dnia 26. Kwietnia.

Wczoraj rano Hr. Molé miał posłuchanie u Króla a o godzinie 1. Marszałek Soult na zamku stanął. Wedle pogłoski, w ciągu wczorajszego popołudnia P. Humann do Króla wezwany został. Wieczorem przyjmował N. Pan Pana Passy. Twierdzą, że kilka wielką wziętość posiadających członków z 221 udawszy się wczoraj do Marszałka Soult nań nalegało, ażeby się z Panem Thiers połączył, kiedy zdaniem ich jedyną możliwą kombinacyą Ministeryum z lewego środka, z którym się owa znaczna część z centrum połączy, co gabinet Molego wspierała, ponieważ doktrynerów w oddaleniu trzymał i amnestyę wydał. Tak przynajmniéj donosi Galignanis Messenger. — Inna gazeta tutejsza pisze, co następuje: »Ciągle jeszcze wszelkiéj dokładają usilności, aby Ministeryum z prawego centrum utworzyć, ale układy w téj mierze nie powodzą się. Kilka znakomitych osób w téj chwili do tego ma zmierzać, aby Marszałka Soult, PP. Thiers i Guizot między sobą pojednać. Już słychać, że wstręt Marszałka ku osobie Pana Thiers bardzo się zmniejszył i że gotów przyjąć Pana Thiersa za kollegę, gdyby tylko równocześnie PP. Guizot i Duchâtel do Ministeryum wstąpili. Wszakże zanim się uda tak sprzeczne zdania między sobą pogodzić, zapewne nie jedna jeszcze kombinacya na niczém spełznie. Wiemy, że P. Jacqueminot wczoraj na obiedzie u Marszałka Gérard z innym Generałem w zakład poszedł, że nowe Ministeryum dnia 1. Maja jeszcze nie będzie mianowaném. Wyszłe dzisiaj rano gazety oppozycyjne twierdzą, że lewemu środkowi po ostatniéj sessyi Izby jeszcze żadnych nie czyniono propozycyi. Ztądby wnioskować wypadało, że prawe centrum dopiero z 221 się chce porozumieć, aby następnie kilku członków z lewego środka przyjąć do gabinetu. Dziennik sporów usiłuje nam dzisiaj dowieść, że pierwsze czynności Izby zdaniom centrum zupełnie sprzyjały, odwołując się przy tém do wyboru Pana Passy na Prezesa. Ale właśnie to mianowanie dowodzi, że 221 i prawe centrum mniejszość stanowią, kiedy zniewoleni byli członka przeciwnego stronnictwa obrać, aby przez rozdwo-

jenie lewego środka zamiaru swego dostąpić. Cóż prócz tego jeszcze stąd wynikło? Pan Passy ledwo co Prezesem obrany, oświadczył się stanowczo za Ministeryum lewego centrum i za Panem Thiersem a mała liczba deputowanych z lewego środka, co się przy téj sposobności od koalicyi odstrychnęła, już liczne dała dowody, że kroku swego żałuje i z koalicyą znowu się jednoczy.«

Dzisiaj rozchodzi się pogłoska, że Królowa Belgijczyków niebezpiecznie zachorowała i że Xiążęta Orleans i Nemours do Bruxelli wyjechali.

Messager powiada: «Wielu deputowanych oświadczyło, że jeżeli przesilenie ministeryalne dłużéj jeszcze potrwa i załatwienie spraw publicznych większéj jeszcze dozna odwłoki, do domów się porozjeżdżają. Życzymy zaiste szczerze końca téj kryzy, ale tuszymy sobie oraz, że wszyscy deputowani na tém się poznają, iż w śród tak ważnych okoliczności, jakiémi są teraźniejsze, każdy na swojém miejscu pozostać winien.«

Słychać, że wystawę płodów przemysłu aż do dn. 15. Maja odłożono. Takim sposobem imieniny Króla najgłówniejszéjby pozbawiono uroczystości. Zamiaru odbycia w tym dniu przeglądu gwardyi narodowéj także zaniechano, nie widać oraz, żeby jakie czyniono przygotowania do ogni sztucznych, które zwykle w dniu tym zapalano. Ma być planem Króla, aby w tym roku za to liczniejsze wsparcia pieniężne między ubogich rozdzielano. W tym duchu tłumaczy się też wydana przez Ministra spraw wewnętrznych instrukcya do Prefektów.

Monitor obwieszcza dzisiaj następującą telegraficzną depeszę z Bajonne z dnia 25. Kwietnia: «Zaległe poczty Madryckie nadeszły. Dywizya Pary związki przywróciła. Generał Nogueras objął naczelne dowództwo nad armią środkową.«

Z dnia 27. Kwietnia.

Przypominamy sobie, że Dziennik sporów przed trzema dniami za główny wypadek zaszłych interpellacyi niemożność pojednania się Marszałka Soult z Panem Thiersem poczytywał. Wszakże dzisiaj znowu donosi wspomniany dziennik, że pogłoska o pojednaniu się Marszałka Soult z Panem Thiers się upowszechniła, że więc z pewnością na to liczyć można, iż za dni kilka gabinet stanowczo urządzony będzie. Nouvelliste i Messager, oba organa Pana Thiersa, potwierdzają to podanie. Pierwsza z tych gazet wyraża: «Uczyniono wczoraj pewne kroki, aby zgodę przywrócić, od któréj jedynie utworzenie stałego gabinetu zależy. W chwili, kiedy to do druku podajemy, mamy tę niepłonną nadzieję, że usiłowania te pożądany wydadzą skutek. Wszakże nie oddajemy się jeszcze całkiem dobréj nadziei, ponieważ doświadczenie nas nauczyło, o ile teraz nadzieja i oczekiwanie łudzą. Zresztą obecny stan rzeczy długo potrwać nie może. Wszystkie odcienia lewego centrum i lewéj strony poznały się na konieczności przedłożenia na przyszły poniedziałek projektu do adressu, na przypadek gdyby aż do téj chwili ugody ministeryalne bezskutecznémi zostać miały.« — Messager tylko kilka słów w tym przedmiocie umieścił: «W ciągu dnia wczorajszego doświadczano przywrócenia jedności. Tuszymy sobie, że to nie będzie bezowocném, lecz że przeciwnie krytycznemu położeniu, w którém się od 6 tygodni znajdujemy, tamę położy.« — »Marszałek Soult«, powiada inna tutejsza gazeta, «miał się nareszcie poznać na niemożności połączenia doktrynerów i lewego centrum w jedném Ministeryum, wahają się więc teraz między dwoma kombinacyami, z których każdéj szefem byłby Marszałek Soult. Pierwsza składałaby się z Xięcia Broglie, Guizot, Duchâtel, Persil i Cunin-Gridaine, druga z PP. Thiers, Passy, Dupin, Dufaure i t. d."

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 26. Kwietnia.

Na posiedzeniu wczorajszém Izby wyższéj oświadczył Lord Melbourne na podane przez Lorda Brougham zapytanie pod względem Turcyi i Egiptu, że polityka rządu angielskiego względem tych krajów ani najmniejszéj nie doznała zmiany. Wprawdzie udało się kilku oficerów do Konstantynopola celem zaprowadzenia ulepszeń przy flocie ottomańskiéj, ale z powodu jakiegoś nieporozumienia nie wstąpili jeszcze do służby tureckiéj, lecz w nieczynności czas swój w Stambule przepędzają. Wszakże nie tylko polityka angielska tąż samą pozostała, jaką była, ale cieszy go téż, iż oświadczyć może, że wszyscy sprzymierzeni uroczyste i wyraźne dali zapewnienie, iż i oni téjże saméj neutralnéj polityki trzymać się będą i wszelkiego dołożą starania, aby wybuchowi wojny między Portą i Egiptem zapobiedz. Poczytuje więc rzeczą stósowną, oświadczyć Izbie, iż poseł angielski przy Wysokiéj Porcie najpewniejsze otrzymał instrukcye, aby w połączeniu z posłami innych mocarstw do utrzymania pokoju w téj części ziemi się przyłożył.

Między rozlicznemi pogłoskami, wywołanemi przez wypadek ostatnich rozpraw w Izbie, wynurzają gazety oppozycyjne także ten domysł, że Lord Melbourne wkrótce od

stéru zarządów się cofnie i w osobie Hrabiego Durham albo Markiza Normanby następcę otrzyma, w którymto razie Whigowie, aby sobie wsparcie radykalistów tém bardziéj zabezpieczyć, nasamprzód o tajne głosowanie przy wyborach parlamentowych a potém o inne radykalne reformy, podług tego jak nimi parcie z zewnątrz władać będzie, wniosą. Wszakże przypuszczenie to może tylko na życzeniu Torysów polega, którzy się już od dawna nadzieją cieszą, że Ministeryum Durhamskie im drogę do osiągnięcia władzy utoruje, ponieważ administracya radykalistów reakcyę konserwatystów niezawodnieby zwiększyła. Ale dopóki stojące naprzeciw Ministrom stronnictwa Torysów i Radykalistów własny swój wpływ na rząd kraju przez to niedołężnią, że na przemian z Ministrami głosują, i takim sposobem właśnie do utrzymania umiarkowanego systemu rządu sami się przyczyniają, obecne Ministeryum zapewne się ostoi i bezpotrzebnie umiarkowanéj polityki swojéj nie zmieni. Dla kraju téż zaiste największą korzyścią, kiedy ostateczne zasady dwóch głównych stronnictw (Torysów i Radykalistów) takim sposobem same się paraliżują i na wodzy trzymają. Przeciwnicy gabinetu może być takowy poczytują za mniéj honorowy, od cierpienia innych stronnictw zawisły, ale sprawiedliwie im na to odpowiedzieć można, że stronnictwa polityczne do takowéj tolerancyi nie bardzo skłonne, że więc i Torysowie i Radykaliści jéjby nie okazywali, gdyby okoliczności ich do tego nie zniewalały.

Rundschit Singh ma, jak wiadomo, w pałacu swoim straż przyboczną z kobiet złożoną, uzbrojonych w łuki i strzały. Z liczby tych czerkieskich Amazonek, 20 najpiękniejszych General-Gubernatorowi Indyów, Lordowi Auckland, darował.

O zatargach między Turcyą a Egiptem wyraża dzisiejszy Globe: «Z ubolewaniem przekonywamy się z gazet francuzkich, że wojna między Turcyą a Egiptem nieuchronna i że już się rozchodzi pogłoska, iż do kroków nieprzyjacielskich istotnie przyszło. Zdaje się więc rzeczą potrzebną, żeby Francya i Anglia z całą potęgą swoją wystąpiły i wojnie zapobiegły, któraby innego nie miała skutku, jak osłabienie Porty i poddanie jéj całkiem pod wpływ Rossyi.«

Na ostatniem posiedzeniu związku Procursors, odbytem w Dublinie dn. 22. O'Connell oświadczył wyraźnie, że gdyby ministrowie w Izbie Niższéj zwyciężeni być mieli co do pytania względem Irlandyi, już wtenczas wystąpiłby nie jako Procursor, ale jako otwarty nieprzyjaciel unii między Anglią i Irlandyą, i że co raz postanowił, nie odstąpi już od tego.

Dotychczasowego pełnomocnego Ministra przy Szachu Perskim, P. Macneill, ozdobiła Królowa Wielkim Krzyżem wojskowego orderu Bathskiego. — Standard wznawia pogłoskę, że Lord Melbourne ustąpi miejsca Lordowi Durham, albo Margrab. Normanby.

Rząd miał odebrać wiadomość z Indyj, że Rundszyd Sing jest niebezpiecznie chory; co chwila oczekiwano zgonu tego Xięcia i obawiano się bardzo, że ten wypadek sprowadziłby oderwanie się wielu naczelników indyjskich, którzy byli pod jego zwierzchnictwem.

Dnia 18. b. m. z wielkim przepychem odbył się obchód związków małżeńskich Margrabiego Douro, najstarszego syna Xięcia Wellington, z Lady Elisabeth Hay.

Hiszpania.

Znad granicy hiszpańskiéj.

Mianowany pierwszym Ministrem Don Carlosa Arcybiskup z Kuby wydał postanowienie, stósownie do którego wychodzcy krystynistowscy pozwolenie powrotu do kraju i zabrane majątki napowrót otrzymują. Oraz stypulacye traktatu Elliotskiego przez wszystkich oficerów karolistowskich ściśle mają być przestrzegane i w ogólności surowe środki, używane dotychczas przeciw karolistom, o ile się to z utrzymaniem spokojności zgadza, cofnięte zostaną.

Belgia.

Z Bruxelli, d. 25. Kwietnia.

Czytamy w Commerce Belge: Do największych trudności w przywróceniu stósunków między Holandyą a Belgią należy konieczność opatrywania się z obydwóch stron w pozwolenie do przejścia przez przednie czaty. Powszechnie zapewniają, że handel znowu między temi dwoma krajami zakwitnie i zwiastują przywrócenie bezpośrednich związków między Antwerpią a Rotterdamem; lecz związki te mocno będą utrudzone, jeżeli holenderscy podróżni obok paszportu rządu swego jeszcze się o pozwolenie podróżowania po Belgii starać będą musieli. Mamy nadzieję, że po zratyfikowaniu traktatu rząd nasz formalność tę usunie, nie czekając, aby się Holandya do tego samego z swéj strony poczuwała. Po zratyfikowaniu traktatu Holandja przestanie być krajem nieprzyjacielskim, a z mieszkańcami kraju tego tak nam się obchodzić wypada, jak z mieszkańcami innych rządów, które nas już dawniéj uznały. Holendrów, którzyby spokojność publiczną zawichrzać chcieli, za-

wsze za granicę wywieść będzie można. — Przyjmowani z tą samą gotowością, z jaką Francuzów, Anglików, Austryaków i t. d. przyjmujemy, nie są oni jeszcze wyjęci z pod dozoru policyi; bez tegoby Belgia nazwisko klassycznego kraju gościnności na nazwisko europejskiego Botany Bay zamieniła.«

Gdy Konferencya londyńska zadecydowała oddzielenie Belgii od Holandyi, jednocześnie Mocarstwa (Rossya, Austrya, Anglia i Prusy) zawarły konwencyą o zburzenie twierdz belgijskich pod dn. 14. Grudnia 1831 r. Bez tego Holandya nie byłaby bezpieczną, a Belgia nie mogłaby tyle twierdz utrzymać, które w innym zupełnie celu były zbudowane, w skutek traktatu w r. 1815 naprawione lub powiększone wspólnym kosztem Mocarstw. Postanowiono więc, że twierdze Menin, Ath, Mons, Philippeville i Marienbourg mają być zburzone po wyprowadzeniu z nich zasobów amunicyi i artyleryi. Przez zburzenie to rozumieć się ma zniszczenie zewnętrznych fortyfikacyi, jakoteż zalewów broniących przystępu, tak, aby punkta te stały się otwarte. Konwencya ta ratyfikowaną została i ze strony Króla Belgijskiego w 1835 r. 23. Stycznia. To więc okazuje, że nie Francya, ale Mocarstwa, których kosztem były te twierdze zbudowane, proponowały zburzenie ich. Francya była obcą w téj negocyacyi, co wyraźnie Lordowie Grey i Palmerston oświadczyli w Parlamencie angielskim, jak również, że i Holandya nie wpływała do tego.

Niderlandy.

Z Amsterdamu, dnia 27. Kwietnia.

Stósownie do autentycznych wiadomości z Hagi, W. Xiążę Następca tronu Rossyjskiego d. 2. Maja do Anglii się uda. Xiążę Fryderyk Henryk towarzyszyć będzie Cesarzewiczowi; oba wszelako tylko przez tydzień jeden w Anglii zabawią.

Niemcy.

Wiele znakomitych osób odwiedza Dwór Królewski w Görtz, jako to: Wice-Hrabia Puisegur, Margrabia Pongibaud, dawny guwerner Xięcia Bordeaux, Hr. Bonille i Hr. Larochefoucauld, z których ostatni zabawiwszy dni 8, wrócił do Paryża. Spodziewają się przybycia P. Montholon, a mówią, iż wielu Francuzów bawiących w Rzymie ma zamiar w powrocie do Francyi być w Görtz. Familia Królewska w Czerwcu ma wyjechać do Kirchberg. Xiążę Blacas czeka chwili wyjazdu z niecierpliwością, spodziewając się pobytem w Wiedniu polepszyć swoje zdrowie. Xiążę Bordeaux uda się do Kirchberg inną drogą, zamierzając odbyć podróż z P. Montbel i Xięciem Levis.

Hanower.

Podają za pewne, że stany państwa będą zwołane na 8. Maja. Ponieważ osoby składające gabinet Króla są przekonania, że gminy wyborcze nie mają prawa odmówić wyboru deputowanego, te więc, które go wybrać nie chciały, będą to tego skłonione, a jeśliby to nieskutkowało, czego się nie można spodziewać, będą mianowane inne gminy wyborcze, które będą obowiązane do tego przystąpić.

Twierdzenie prawne trzech fakultetów we względzie ustawy Hanowerskiéj, wydane przez Exprofesora Dahlmann, czytane jest z ciekawością. Utrzymują, że wkrótce ogłoszone będzie zbicie tego zadania.

Szwajcarya.

Jeden z duchownych z kantonu Gryzonów uda się wkrótce do Wiednia reklamować w imieniu Kapituły Coire o possessye tejże Kapituły, zasekwestrowane niegdyś przez Bawaryą, a które nie zostały oddane w czasie restytucyi niektórych posiadłości Austryi.

Kommissarze federacyjni, Schaller i de la Harpe, robią teraz propozycye w celu przywrócenia pokoju w Kantonie Wallis. Następujące punkta mają być zasadą nowéj ustawy: Jedność polityczna i administracyjna, oraz nierozdzielność Kantonu; reprezentacya według liczby mieszkańców; cztery głosy dla Biskupa; utrzymanie praw i posiadłości duchowieństwa; podanie narodowi w ogóle nowych praw; kapitulacye wojskowe i decyzye co do naturalizacyi; utrzymanie teraźniejszéj taryfy co do cła od żywności i win, i ta nie może być podwyższoną; jawność obrad Rady ustawowéj i Ciała prawodawczego. Kommissarze proponują zwołanie Rady ustawowéj, złożonéj na wspomnionéj zasadzie, z przybraniem jednego Deputowanego na każde 100 dusz, na radzie téj Biskup użyje prawa 4 głosów; większość głosów stanowić ma prawność. Projekt ustawy ma być przedstawiony narodowi, w przypadku odrzucenia, Rada go zmodyfikuje. Gdyby się nie zgodzono na niektóre punkta, stan obecny trwać będzie dopóki to nie nastąpi.

Sądzą, że P. Reinhard, Sekretarz poselstwa francuzkiego, odebrał rozkaz zażądać od Sejmu związkowego tłumaczenia względem ewentualnego powrotu Ludwika Napoleona.

Biskup Mont-Tiascone i Cornetto, Nuncyusz apostolski w Szwajcaryi, protestował przeciw supprymowaniu klasztorów w Lucernie i Werthenstein.

Austrya.

Z Wiednia, dn. 28. Kwietnia.

Plan pożyczki z domami Rotschildów, Sina, Geymüller oraz Arenstein, Eskeles zyskał już

najwyższe zatwierdzenie. Główniejsze warunki są następujące: Kapitał wynosi 30 mil. zł. k. m.; ma być wypuszczonych 120,000 obligacyj po 250 zł., z których każda dzieli się na 5 części po 50 zł. Liczba seryj wynosi 6000, każda po 20 obligacyj, po 250 zł. Losowanie skończy się w r. 1878. Wygrane są od 250,000, do 500 zł., największa wygrana z losowania 1. Grudnia 1878 r. będzie 300,000. Już robią interesa na tę pożyczkę.

We Lwowie obchodzono d. 19. b. m. uroczystość urodzin N. Cesarza. Z pierwszem brzaskiem zorzy porannéj obudziły mieszkańców 36 wystrzałów z dział i odgłosy muzyki wojskowéj, przeciągającéj miasto we wszystkich kierunkach, zwiastując uroczystość dnia, który wydał na świat Monarchę Austryi. Jego Królewiczowska Mość Arcy-Xiążę Ferdynand d'Este, w towarzystwie komenderującego JW. Generała Barona de Langenau i świetnego orszaku, przeglądał o godzinie 9téj szeregami stojące wojsko, poczem udał się do kościoła archikatedralnego, gdzie JW. JX. Arcybiskup i Prymas odprawił uroczystą Mszę świętą, a w końcu hymn pochwalny St. Ambrożego i hymn ludu odśpiewano. Stojąca przed archikatedrą dywizya grenadyerów dawała zwyczajne salwy, na które wszystko wojsko ogniem bieżącym wzdłuż całéj linii odpowiadało. Zatoczone na górę wysokiego zamku działa C. K. i miejskiéj artyleryi, ogłaszały w około postęp uroczystych obrzędów kościelnych. Następnie wszystko wojsko przeciągało na placu rynkowym po przed Jego Królew. Mością, który potem przyjmować raczył uszanowan'e od C. K. wojska, a o godzinie 12téj od wszystkich władz cywilnych, wyższego duchowieństwa, Stanów, w końcu od uniwersytetu i magistratu. W południe w pomieszkaniu J. K. Mości był wielki obiad. Widowisko sceniczne w teatrze polskim wieczorem poprzedzono odśpiewaniem hymnu ludu i obrazem trafnego pomysłu, co przyjęto z najhuczniejszemi oznakami radości. Jego Królewiczowska Mość bawił aż do końca w napełnionym widzami i wspaniale oświetlonym teatrze. — Przełożeni gminy żydowskiéj dali darem na obchód uroczystości urodzin N. Pana dla wojska załogi lwowskiéj 500 funtów mięsa wołowego, 200 kwart wódki i 5 beczek piwa.

Dnia 16. Kwietnia zgorzała w Tłumaczu, cyrkule stanisławowskim, fabryka cukru Hr. Henryka Dzieduszyckiego. Szkoda ma wynosić do 50,000 rł. r. m. k. Fabryka była zabezpieczona za 30,000 zł. r. m. k.

Nowe oddziały wojska idą do Dalmacyi przeciwko Czarnogórcom. Wyborowy pułk Hr. Haugwitz i batalion pułku piechoty Arcy-Xięcia Albrechta, oraz trzeci batalion strzelców już wyruszyły.

Listy z Neapolu donoszą, że Arcy-Xiążę Karol opuści to miasto dnia 14., w Wiedniu spodziewano się go na dnia 24. b. m.

Xiężna Miłosz spodziewaną jest z swemi synami w Wiedniu w przejeździe do Niemiec.

Włochy.

Z Rzymu, dnia 15. Kwietnia.

W pałacu papiezkim czynią przygotowania do podróży Ojca świętego do pałacu letniego San Felice na przylądku Monte circeo. Ma on tamże na początku przyszłego tygodnia wyjechać i kilka tygodni tamże w tak czarującéj okolicy przepędzić. Pałac ten dawniejsi wystawili papieże i często go odnawiali, ale żaden z nich w nim nie mieszkał. Przez niejaki czas był on w ręku Xięcia Poniatowskiego, ale go tenże znowu rządowi odstąpił. Już w przeszłym roku chciał się Papież do niego na wiosnę udać, ale nie zdołano go na wyznaczony czas urządzić.

Głoszą już od dawnego czasu, że żyjąca tu owdowiała Królowa sardyńska zamyśla ostatek dni życia swego w klasztorze przepędzić, ale niewiadomo jeszcze, który sobie na ten cel wybierze.

Llaranga, spowiednik Don Karlosa i karolistowski Generał Mazzarasa przybyli do Turynu, niezostali tam jednak tak przyjęci, jak się zapewne spodziewali; udali się więc do Rzymu, gdzie przepowiadanego przez nich upadku Marota będą oczekiwać. Według nich, Maroto działał zupełnie w porozumieniu z Xiężną Beiry, która przez to synowi swemu, Don Sebastianowi naczelne dowództwo wyjednać spodziewała się, a że teraz Maroto dalekim jest od złożenia dowództwa, upadłe więc stronnictwo spodziewa się, że Xiężna znajdzie zapewne środki strącenia Marota, co dla emigrantów będzie hasłem powrotu.

Indye Wschodnie.

Gazeta z Bombaj pisze: Statek »Berenice« przywiózł nowe wiadomości z Seinde. Pierwszą zawadę (bo jéj oporem nazwać niemożna) wojska spotkały pod Karachee. Miasto to zostało ukarane za zuchwałość swoich mieszkańców, bo zamienione zostało w kupę gruzów. Admirał wysadziwszy swoje wojska na ląd, wydał natychmiast rozkaz ukarania zuchwalców. Kilka granatów wyrzucono na żołnierzy, ale Wellesley zbliżywszy się, wyrzucił na miasto grad kul. Zburzono jednak tylko domy, 40ty pułk i 2gi grenadyerów zajęły ten punkt bez dalszego oporu; po kapitulowaniu fortecy, chorągiew angielska zo-

stała zatkniętą przez P. Jenkins, porucznika z indyjskiéj marynarki. Wzięto 20 jeńców i kilku zabito, ze strony angielskiéj jeden tylko człowiek został raniony.

Afryka.

Ostatnie wiadomości z Konstantyny są pomyślne; ponieważ droga ze Stora już jest urządzoną, łatwy więc jest dowóz żywności; jeszcze tylko ludność arabska cierpi niedostatek, ale osada francuzka jest we wszystko zaopatrzoną. Generał Gallois podzielił ziemie między wojskowych garnizonu, i teraz niedaleko od Konstantyny, na wyspie utworzonéj przez Boumerouk, widzieć można piękne ogrody, gdzie chodują najrzadsze rośliny północnéj Afryki, a Generał sam dostarczył im osobliwych drzew z wewnątrz kraju. Za przykładem garnizonu Konstantyny poszły i inne obozy, i już w koło nich widać plantacye wiele obiecujące.

Egipt.

Z Alexandryi, dnia 6. Kwietnia.

Angielski Generalny Konsul, Pułkownik Kampbell, zapowiedział Baszy, aby wojska swoje cofnął z Jemen, gdyż ta część Arabii nie należy do jego Paszaliku, ale Mehmet odpowiedział, że Egipt, Arabią, Sennaar i Syryą zdobył orężem i że tak długo będzie bronił tych krajów, dopóki mu tylko sił starczy. Konsul chciał odpowiedzieć, ale Basza wyszedł z pokoju nie słuchając odpowiedzi. Ma więc być wydany manifest, w którym chce okazać czem był Egipt przed Mehmedem, a co on zrobił dla zaprowadzenia porządku.

Donoszą z Kairu ważną wiadomość o śmierci Generała Allard w Lahorze, który miał już wrócić do Francyi na zawsze. Z tegoż miejsca donoszą o rozpoczęciu kroków nieprzyjacielskich między Kompanią Indyjską z jednéj, a Nepalem i Berina z drugiéj strony.

Minister wojny, Ahmed Basza Menickli, wyjechał z Kairu z pospiechem na objęcie dowództwa na granicy północnéj w Syryi. Jest to najzdolniejszy z oficerów jazdy w wojsku Baszy, a jako Minister wojny wprowadził porządek, jaki dziś w tym wydziale panuje.

Ameryka.

Według gazet z New-Yorku Pani America Vespucci, pochodząca w prostéj linii od Ameryka Vespucyusza, który temu krajowi dał swoje nazwisko, prosiła Kongresu, aby za obywatelkę Stanów Zjednoczonych przyjętą została, i aby jéj jaką posiadłość wyznaczono. Prośba o naturalizacyą została odrzuconą, jako przeciwna istniejącym prawom, a co do nadania posiadłości, dla tego, że nie przywodzi jakie zasługi położyła dla kraju. Otworzono jednak subskrypcyą na zakupienie dla niéj jakiéj posiadłości.

Z Rio Janeiro przywieziono wiadomość do Nowego Jorku, że eskadra francuzka zaczęła bombardować Buenos-Ayres.

Generał Santa Cruz, Prezydent rzeczypospolitéj Peruańsko-Boliwijskiej, miał zająć bez rozlewu krwi Lima i chilijskie wojsko cofnęło się na północ, gdzie ma oczekiwać od swego Rządu wzmocnienia 2000 ludzi.

Rozmaite wiadomości.

Athanazy Abdel Meshid, Biskup Syryjski, przybył do Angouleme (we Francyi), gdzie obecność jego obudziła wielkie zajęcie i ciekawość. Sławném jest nawrócenie się Abdel Meshida do katolicyzmu. Przed dwoma laty należał on do sekty Eutychesa, został poświęcony przez Biskupa Alepu i wysłany jako Biskup Malabaru. Lecz niemogąc znieść tamtejszego klimatu, wrócił do Alepu w Syryi, gdzie poruczono mu ogołocenie kościołów katolickich w Damaszku. Kiedy udał się na spełnienie tego polecenia, obudziła się w nim wątpliwość co do prawdziwości nauki Eutychesa, któréj był stronnikiem, a którą potępiono na soborze Chalcedońskim r. 451. Prosił więc Lazarystów w Damaszku o religijną konferencyą, i wyrzekł się swoich błędów co do wiary w bóstwo Jezusa. Po tém nawróceniu udał się do Rzymu, gdzie Papież mile go przyjął i zachęcił do zwiedzenia duchowieństwa we Włoszech i Francyi. Abdel Meshid nosi ubiór wschodni, jego rysy przypominają typy starego testamentu. W czasie mszy jego w Angouleme wielki był natłok, bo nigdy tam jeszcze niewidziano kapłana we wschodnim ubiorze, odprawiającego ofiarę z całą starożytną wspaniałością obrządku mosarbskiego i w języku syryjskim. Jozef Abdatha Messalih rodem z Alepu, towarzyszący Biskupowi, pisze z wielką łatwością w językach syryjskim, arabskim, łacińskim, włoskim i francuzkim. Z Angouleme wyjechali ci podróżni przez Perigueux, Limoges, Poitiers, udając się do stolicy.

Szczere wyznanie. — Cesarz Maxymilijan zapadłszy pewnego razu na zdrowiu, kazał przywołać do siebie kilku lekarzy w celu, aby się bardziéj rozerwać sposobem ich kuracyi, aniżeli usłuchać ich przepisów. Z tego powodu każdego z osobna, który do niego się przybliżył, zapytał tém słowem: *Quot*? (Ile?) Każdy z doktorów usłyszawszy to zapytanie, zmieszał się i nie wiedział jak na nie odpowiedzieć. Jeden tylko stary praktyk pomiędzy nimi dorozumiawszy się, że Cesarz wy-

razem *Quot* niczego więcéj dowiedzieć się nie pragnie, jak tylko: ilu doktor pacijentów na tamten świat już wysłał? musnął zwolna dłonią po swojéj brodzie i odrzekł: *Tot!* (Tylu!) Praktyk ten zjednał sobie łaskę u Cesarza, ponieważ przez swą odpowiedź nie tylko największy dowcip, ale nawet największą otwartość okazał.

Z Wiednia. — Z początkiem r. b. wyszła tu książka dla lekarzy, pod tytułem: *Poligloton medicum, eine Anleitung zur Verständigung des Arztes mit dem Kranken.* Rozprawa ta, któréj autorem jest Dr. A. Masch, wytłumaczona jest i wydana razem w sześciu językach, między którémi i polski się znajduje. Tłumaczem polskim jest Pan Nikodem Bętkowski, młody w Wiedniu bawiący lekarz.

W Peszcie sprawia wielkie wrażenie piękną grą swoją na skrzypcach 8letni chłopczyna Józio Joachim, uczeń Serwaczyńskiego.

SPRZEDAZ KONIECZNA.

Główny Sąd Ziemiański w Bydgoszczy.

Wieś szlachecka Orłowo w powiecie Inowracławskim położona, wraz z przyległościami przez Dyrekcyą Ziemstwa na 86,503 Tal. 26 sgr. 6 fen. otaxowana, za którą w ostatnim terminie 57,800 Tal. podano, sprzedaną być ma w terminie na

dzień 6ty Lipca r. b.

do dalszéj subhastacyi w miejscu posiedzeń sądowych wyznaczonym.

Wykaz hypoteczny, warunki przedaży i taxa, przejrzane być mogą w IIIcim oddziele naszéj Registratury.

Bydgoszcz, dnia 31. Marca 1839.

Król. Główny Sąd Ziemiański.

Wieś Grochowo w powiecie Chojnickim w obwodzie regencyjnym Kwidzyńskim w Wschodnich Prusach, położona $\frac{1}{2}$ mili od miasta Konitz (Chojnice), $\frac{3}{4}$ mili od szosse z Berlina do Królewca, jest z wolnéj ręki do sprzedania z inwentarzem kompletnym, ornego gruntu 650 do 700 mórg, z wystarczającemi łąkami, także znacznym jeziorem. Każdego czasu po ugodzie kupujący może odebrać w possessyą. O warunkach można się dowiedzieć u niżéj podpisanego. — Kórnik, d. 30. Kwiet. 1839.

Antoni Józef Ostrowski.

Sprzedaż inwentarzy,

jako to 1500 wysoko-poprawnych owiec i 80 sztuk rogatego, tak roboczego jako i użytkowego bydła, odbędzie się przez licytacyą na folwarku Łopiszewie pod Ryczywołem w powiecie Obornickim, dnia 27. Maja r. b.

Dominium Ryczywół.

Szanownéj Publiczności uniżenie donosimy, iż przez przeciąg zimy staraliśmy się w różnym kształcie z kamienia ciosowego pomników przysposobić, które za umiarkowane ceny dostać można. Przytém podejmujemy się innéj roboty rzeźbiarskiéj.

Na Chwaliszewie przy ulicy Weneckiéj No. 5.

Borkowska i Stojanowski.

Młody rozgarniony mężczyzna, w rachunkach, w języku polskim i niemieckim biegły i do pióra zdatny, opatrzony w dobre attesta, znajdzie zatrudnienie w cukierni i handlu winnym M. Eliaszewicza.

Kucharzowi, który bywał zatrudnionym w wielkich kuchniach jakoteż restauracyach, może gospodarz Hotelu Saskiego wskazać służbę, skoro jako taki wylegitymować się jest w stanie.

W Kadzewie pod Szremem stoją barany na sprzedaż.

Kurs papierów i pieniędzy giełdy Berlińskiéj.

Dnia 3. *Maja* 1839.	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami	Na pr. kurant gotowizną
Obligi długu państwa	4	$103\frac{1}{6}$	$102\frac{2}{3}$
Pr. ang. obligacye 1830. . . .	4	$102\frac{1}{2}$	102
Obligi premiów handlu morsk.	—	$72\frac{1}{3}$	$71\frac{5}{6}$
Obligi Kurmarchii z bież. kup.	4	$102\frac{1}{6}$	102
Obligi tymcz. Nowéj Marchii dt.	$3\frac{1}{2}$	$100\frac{3}{8}$	$99\frac{7}{8}$
Berlińskie obligacye miejskie .	4	$103\frac{1}{2}$	103
Królewieckie dito . .	4	—	—
Elblągskie dito . .	$4\frac{1}{2}$	—	—
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	$100\frac{1}{12}$	$100\frac{5}{12}$
Listy zast. W. X. Poznańskiego .	4	—	$104\frac{3}{4}$
Wschodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	—	$100\frac{1}{2}$
Pomorskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	—	$101\frac{5}{8}$
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{3}{8}$	$101\frac{7}{8}$
Szląskie dito . .	4	—	$102\frac{1}{2}$
Obl. zaległ. kap. i prC. Kur- i Nowéj-Marchii	—	97	—
Złoto al marco	—	215	214
Nowe dukaty	—	—	$18\frac{1}{2}$
Frydrychsdory	—	$13\frac{5}{12}$	$12\frac{1}{12}$
Inne monety złote po 5 talarów .	—	$12\frac{2}{3}$	$12\frac{1}{6}$
Disconto	—	3	4